

(สำเนา)

ระเบียบกรมส่งเสริมการเกษตร

ว่าด้วยมาตรฐานคุณภาพเมล็ดพันธุ์ ข้าวและพืชไร่ พ.ศ.2545

ด้วยกรมส่งเสริมการเกษตรมีภารกิจหน้าที่ในการดำเนินการผลิตและขยายเมล็ดพันธุ์พืช เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรได้มีเมล็ดพันธุ์ดีคุณภาพสูงไว้ใช้ในการเพาะปลูก โดยมีกระบวนการผลิต และจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ที่มีการควบคุมคุณภาพอย่างเป็นระบบในทุกขั้นตอน โดยเริ่มจากการ จัดหาเมล็ดพันธุ์หลักจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น กรมวิชาการเกษตร มหาวิทยาลัยหรือ สถาบันวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาจัดทำแปลงขยายพันธุ์ โดยให้เกษตรกรที่ได้รับการคัดเลือกแล้ว เป็นผู้จัดทำภายใต้การควบคุมกำกับของเจ้าหน้าที่ แล้วจึงจัดซื้อเมล็ดพันธุ์คืนจากแปลงขยายพันธุ์ ของเกษตรกรเพื่อนำมาปรับปรุงสภาพ เช่น การอบลดความชื้น ทำความสะอาด คัดขนาด คลุก สารเคมีป้องกันโรคและแมลง และบรรจุในภาชนะที่เหมาะสม เพื่อใช้ในการขยายพันธุ์หรือ จำหน่ายแก่ส่วนราชการและเกษตรกรสำหรับใช้เพาะปลูกต่อไป ในกรณีนี้ กรมส่งเสริมการเกษตร ได้กำหนดระเบียบกรมส่งเสริมการเกษตรว่าด้วยมาตรฐานคุณภาพเมล็ดพันธุ์ ขึ้นมาหลายฉบับ เพื่อให้ครอบคลุมชนิดพืชที่ผลิต ซึ่งมีทั้งข้าว พืชไร่ พืชผักและพืชปืยสด โดยเฉพาะมาตรฐาน คุณภาพของข้าวและพืชไร่ ได้มีการประกาศใช้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2524 และได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มชนิดพืชและปรับปรุงแก้ไขอีกเป็นครั้งคราว จนถึงมีการประกาศใช้ระเบียบกรมส่งเสริม การเกษตรว่าด้วยมาตรฐานคุณภาพเมล็ดพันธุ์ พ.ศ. 2533 ทั้งนี้ ยังมีได้มีการปรับปรุงแก้ไขจนถึง ปัจจุบัน กรมส่งเสริมการเกษตรจึงเห็นสมควรพิจารณาปรับปรุงแก้ไขมาตรฐานคุณภาพเมล็ด พันธุ์ในบางประเด็นเพิ่มเติมให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น โดยที่ยังคำนึงคุณภาพของเมล็ดพันธุ์ที่ผลิต เป็นสำคัญ ดังนั้น กรมส่งเสริมการเกษตรจึงเห็นสมควรออกระเบียบเพื่อกำหนดมาตรฐานคุณภาพ เมล็ดพันธุ์ขึ้นใหม่ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ระเบียบนี้เรียกว่า “ ระเบียบกรมส่งเสริมการเกษตร ว่าด้วยมาตรฐานคุณภาพเมล็ด พันธุ์ข้าวและพืชไร่ พ.ศ. 2545 “

ข้อ 2. ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 11 พฤศจิกายน พ.ศ. 2545 เป็นต้นไป

ข้อ 3. ให้ยกเลิกระเบียบกรมส่งเสริมการเกษตรว่าด้วยมาตรฐานคุณภาพเมล็ดพันธุ์ พ.ศ. 2533 , ระเบียบกรมส่งเสริมการเกษตรว่าด้วยมาตรฐานคุณภาพเมล็ดพันธุ์ (เพิ่มเติมฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540 และระเบียบกรมส่งเสริมการเกษตรว่าด้วยมาตรฐานคุณภาพเมล็ดพันธุ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2544

ข้อ 4 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับแก่สำนักขยายเมล็ดพันธุ์พืชและศูนย์ขยายเมล็ดพันธุ์พืช

ข้อ 5 ระเบียบใดที่ขัดแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบฉบับนี้แทน

ข้อ 6 ผู้รักษาการตามระเบียบนี้ คือ ผู้อำนวยการสำนักขยายเมล็ดพันธุ์พืช

ข้อ 7 ข้อกำหนดมาตรฐานคุณภาพเมล็ดพันธุ์ดังต่อไปนี้ คือ

1. เมล็ดพันธุ์หลัก คือ เมล็ดพันธุ์ที่กรมส่งเสริมการเกษตรซื้อจากกรมวิชาการเกษตร มหาวิทยาลัยและสถาบันวิจัยอื่น ๆ ซึ่งเป็นเมล็ดพันธุ์ที่ขยายมาจากเมล็ดพันธุ์คัด โดยนักวิชาการเกษตร หรือภายใต้การแนะนำดูแลของนักปรับปรุงพันธุ์พืช เพื่อรักษาความบริสุทธิ์และลักษณะประจำพันธุ์นั้น เมล็ดพันธุ์หลักที่กรมส่งเสริมการเกษตรจัดซื้อมานี้ จะต้องได้มาตรฐานดังนี้ คือ

ชนิดพืช	เมล็ดพันธุ์สุทธิ ต่ำสุด (%)	เมล็ดอื่น ๆ สูงสุด (%)	สิ่งเจือปน สูงสุด (%)	ความชื้น สูงสุด (%)	ความงอก ต่ำสุด (%)
1. ข้าว	98	0.10	2	14	80
2. ข้าวโพด	98	0.10	2	12	90
3. ข้าวฟ่าง	97	0.10	3	12	80
4. ข้าวสาลี	98	0.10	2	14	80
5. ถั่วเขียว	98	0.10	2	12	80
6. ถั่วเหลือง	98	0.10	2	12	75
7. ถั่วลิสงทั้งฝัก	96	0.15	4	12	75
8. ฝ้าย	98	0.10	2	14	75
9. ปอ	98	0.10	2	11	80
10. งา	97	0.60	3	8	80
11. ถั่วหรั่ง (ทั้งฝัก)	96	0.10	4	12	80

หมายเหตุ 1. เมล็ดพันธุ์ข้าว ไม่ให้มีข้าวแดงปน

2. เมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงให้มีเปอร์เซ็นต์กะเทาะไม่ต่ำกว่า 60%

3. เมล็ดพันธุ์งา ให้มีเมล็ดพันธุ์งาต่างสีปนได้ไม่เกิน 0.10%

เมล็ดพันธุ์งาต่างพันธุ์สีเดียวกันไม่เกิน 0.50% และเมล็ดพืชอื่น ๆ ไม่เกิน 0.10%

4. เมล็ดพันธุ์ถั่วหรั่ง ให้มีเปอร์เซ็นต์กะเทาะไม่ต่ำกว่า 68%

2. เมล็ดพันธุ์ที่ซื้อคืนจากแปลงขยายพันธุ์เพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์ขยาย คือ เมล็ดพันธุ์ที่กรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินการขยายพันธุ์จากเมล็ดพันธุ์หลัก โดยให้เกษตรกรที่คัดเลือกแล้วเป็นผู้ทำแปลงขยายพันธุ์ ภายใต้การควบคุมแนะนำของเจ้าหน้าที่ แล้วกรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินการจัดซื้อเมล็ดที่ผลิตได้ เพื่อนำมาปรับปรุงสภาพเป็นเมล็ดพันธุ์ขยาย เมล็ดพันธุ์ที่ซื้อคืนจากแปลงขยายพันธุ์ดังกล่าวจะต้องได้มาตรฐานดังนี้ คือ

ชนิดพืช	เมล็ดพันธุ์สุทธิ ต่ำสุด (%)	เมล็ดอื่น ๆ สูงสุด (%)	สิ่งเจือปน สูงสุด (%)	ความชื้น สูงสุด (%)	ความงอก ต่ำสุด (%)
1. ข้าว	95	0.15	5	15	85
2. ข้าวโพด	95	0.15	5	20	85
3. ข้าวฟ่าง	95	0.15	5	14	80
4. ข้าวสาลี	95	0.15	5	15	85
5. ถั่วเขียว	95	0.20	5	15	85
6. ถั่วเหลือง	95	0.30	5	15	75
7. ถั่วลิสงทั้งฝัก	90	0.20	10	12	75
8. ฝ้าย	95	0.15	5	15	70
9. ปอ	95	0.15	5	11	80
10. งา	95	0.90	5	10	80
11. ถั่วหรั่ง	93	0.15	7	15	75

- หมายเหตุ 1. เมล็ดพันธุ์ข้าว ให้มีข้าวแดงปนได้ไม่เกิน 0.1%
2. เมล็ดพันธุ์ถั่วลิสง ให้มีเปอร์เซ็นต์กะเทาะไม่ต่ำกว่า 60%
3. เมล็ดพันธุ์งา ให้มีเมล็ดพันธุ์งาต่างสีปนได้ไม่เกิน 0.15%
เมล็ดพันธุ์งาต่างพันธุ์เดียวกันไม่เกิน 0.75% และเมล็ดพืชอื่น ๆ ไม่เกิน 0.15%
4. เมล็ดพันธุ์ถั่วหรั่ง ให้มีเปอร์เซ็นต์กะเทาะไม่ต่ำกว่า 68%
5. ในกรณีที่เมล็ดพันธุ์ที่ซื้อคืน มีความชื้นสูงเกินกว่าความชื้นสูงสุดที่กำหนดไว้ ให้จัดซื้อคืนเพื่อนำมาอบลดความชื้นได้

3. การปรับปรุงสภาพเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์ขยาย หมายความว่า การลดความชื้น การทำความสะอาด คัดขนาด ตลอดจนจั่นลูกยาเคมีเพื่อให้เมล็ดพันธุ์มีคุณภาพดี เหมาะสมแก่การเพาะปลูกและเก็บรักษา ในการปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ควรปฏิบัติตามความจำเป็น เช่น เมล็ดส่วนใดมีความชื้นสูงกว่ามาตรฐานที่กำหนดก็ให้ลดความชื้นเมล็ดส่วนนั้น ส่วนเมล็ดที่มีความชื้นต่ำอยู่ในมาตรฐานก็ไม่จำเป็นต้องลดความชื้นอีก ในทำนองเดียวกัน เมล็ดที่มีความสะอาดและขนาดสม่ำเสมออยู่แล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องทำความสะอาดหรือคัดขนาดอีก เว้นแต่เมล็ดดังกล่าวจะมีความงอกต่ำ ซึ่งอาจจะต้องคัดแยกเมล็ดคุณภาพต่ำบางส่วนออกไปเพื่อยกระดับความงอกให้สูงขึ้น การปรับปรุงสภาพเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์ขยายพึงดำเนินการให้เมล็ดพันธุ์ที่ปรับปรุงแล้วได้มาตรฐานดังนี้ คือ

ชนิดพืช	เมล็ดพันธุ์สุทธิ ต่ำสุด (%)	เมล็ดอื่น ๆ สูงสุด (%)	สิ่งเจือปน สูงสุด (%)	ความชื้น สูงสุด (%)	ความงอก ต่ำสุด (%)
1. ข้าว	98	0.15	2	12	85
2. ข้าวโพด	98	0.15	2	12	85
3. ข้าวฟ่าง	97	0.15	3	12	80
4. ข้าวสาลี	98	0.15	2	12	85
5. ถั่วเขียว	98	0.20	2	12	85
6. ถั่วเหลือง	97	0.30	3	10	70
7. ถั่วลิสงทั้งฝัก	95	0.20	5	10	75
8. ฝ้าย	98	0.15	2	12	70
9. ปอ	98	0.15	2	11	80
10. งา	97	0.90	3	8	80
11. ถั่วหรั่ง	95	0.15	5	12	75

หมายเหตุ 1. เมล็ดพันธุ์ข้าว ให้มีข้าวแดงปนได้ไม่เกิน 0.1%

2. เมล็ดพันธุ์ถั่วลิสง ให้มีเปอร์เซ็นต์กะเทาะไม่ต่ำกว่า 60%

3. เมล็ดงา ให้มีเมล็ดพันธุ์งาต่างสีปนได้ไม่เกิน 0.15%

เมล็ดพันธุ์งาต่างพันธุ์เดียวกันไม่เกิน 0.75% และเมล็ดพืชอื่น ๆ ไม่เกิน 0.15%

4. เมล็ดพันธุ์ถั่วหรั่ง ให้มีเปอร์เซ็นต์กะเทาะไม่ต่ำกว่า 68%

5. กรณีที่ต้องปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ถั่วเหลืองอย่างเร่งด่วนเพื่อจัดส่งเมล็ดพันธุ์ทันที โดยไม่มีการเก็บรักษา สามารถพิจารณาใช้มาตรฐานความชื้นสูงสุดของมาตรฐานเมล็ด พันธุ์จำหน่ายได้

4. เมล็ดพันธุ์ขยาย คือ เมล็ดพันธุ์ที่กรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินการขยายพันธุ์จากเมล็ดพันธุ์หลัก โดยให้เกษตรกรที่คัดเลือกแล้วเป็นผู้ทำแปลงขยายพันธุ์ ภายใต้การควบคุมแนะนำของเจ้าหน้าที่ แล้วกรมส่งเสริมการเกษตรจัดซื้อนำไปปรับปรุงสภาพเป็นเมล็ดพันธุ์ขยายเพื่อใช้ในการขยายพันธุ์ หรือจำหน่ายแก่ส่วนราชการและเกษตรกร สำหรับใช้เพาะปลูกโดยตรงต่อไป เมล็ดพันธุ์ขยายดังกล่าวจะต้องได้มาตรฐานดังนี้ คือ

ชนิดพืช	เมล็ดพันธุ์สุทธิ ต่ำสุด (%)	เมล็ดอื่น ๆ สูงสุด (%)	สิ่งเจือปน สูงสุด (%)	ความชื้น สูงสุด (%)	ความงอก ต่ำสุด (%)
1. ข้าว	98	0.15	2	14	80
2. ข้าวโพด	98	0.15	2	13	75
3. ข้าวฟ่าง	97	0.15	3	13	75
4. ข้าวสาลี	98	0.15	2	14	80
5. ถั่วเขียว	98	0.20	2	13	75
6. ถั่วเหลือง	97	0.30	3	12	65
7. ถั่วลิสงทั้งฝัก	95	0.20	5	10	70
8. ฝ้าย	98	0.15	2	12	70
9. ปอ	98	0.15	2	11	70
10. งา	97	0.90	3	8	70
11. ถั่วหรั่ง	95	0.15	5	14	70

หมายเหตุ 1. เมล็ดพันธุ์ข้าว ให้มีข้าวแดงปนได้ไม่เกิน 0.1%

2. เมล็ดพันธุ์ถั่วลิสง ให้มีเปอร์เซ็นต์กะเทาะไม่ต่ำกว่า 60%

3. เมล็ดพันธุ์งา ให้มีเมล็ดพันธุ์งาต่างสีปนได้ไม่เกิน 0.15%

เมล็ดพันธุ์งาต่างพันธุ์สีเดียวกันไม่เกิน 0.75% และเมล็ดพืชอื่น ๆ ไม่เกิน 0.15%

4. เมล็ดพันธุ์ถั่วหรั่ง ให้มีเปอร์เซ็นต์กะเทาะไม่ต่ำกว่า 68%

5. เมล็ดพันธุ์ที่ซื้อคืนจากแปลงขยายพันธุ์เพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์จำหน่าย คือ เมล็ดที่กรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินการขยายพันธุ์จากเมล็ดพันธุ์หลักหรือพันธุ์ขยาย โดยให้เกษตรกรที่คัดเลือกแล้วเป็นผู้ทำแปลงขยายพันธุ์ ภายใต้การควบคุมแนะนำของเจ้าหน้าที่ แล้วกรมส่งเสริมการเกษตรจัดซื้อเมล็ดที่ผลิตได้เพื่อนำไปปรับปรุงสภาพเป็นเมล็ดพันธุ์จำหน่าย เมล็ดพันธุ์ที่ซื้อคืนจากแปลงขยายพันธุ์ดังกล่าวจะต้องได้มาตรฐานดังนี้ คือ

ชนิดพืช	เมล็ดพันธุ์สุทธิ ต่ำสุด (%)	เมล็ดอื่น ๆ สูงสุด (%)	สิ่งเจือปน สูงสุด (%)	ความชื้น สูงสุด (%)	ความงอก ต่ำสุด (%)
1. ข้าว	95	0.20	5	15	85
2. ข้าวโพด	95	0.20	5	20	85
3. ข้าวฟ่าง	95	0.20	5	14	80
4. ข้าวสาลี	95	0.20	5	15	85
5. ถั่วเขียว	95	0.30	5	15	85
6. ถั่วเหลือง	95	0.50	5	15	75
7. ถั่วลิสงทั้งฝัก	90	0.50	10	12	75
8. ฝ้าย	95	0.20	5	15	70
9. ปอ	95	0.20	5	11	80
10. งา	95	1.20	5	10	80
11. ถั่วหรั่ง	93	0.30	7	15	75

- หมายเหตุ
1. เมล็ดพันธุ์ข้าว ให้มีข้าวแดงปนได้ไม่เกิน 0.2%
 2. เมล็ดพันธุ์ถั่วลิสง ให้มีเปอร์เซ็นต์กะเทาะไม่ต่ำกว่า 60%
 3. เมล็ดพันธุ์งา ให้มีเมล็ดพันธุ์งาต่างสีปนได้ไม่เกิน 0.2%
เมล็ดพันธุ์งาต่างพันธุ์สีเดียวกันไม่เกิน 1.0% และเมล็ดพืชอื่น ๆ ไม่เกิน 0.2%
 4. เมล็ดพันธุ์ถั่วหรั่ง ให้มีเปอร์เซ็นต์กะเทาะไม่ต่ำกว่า 68%
 5. ในกรณีที่เมล็ดพันธุ์ที่ซื้อคืน มีความชื้นสูงเกินกว่าความชื้นสูงสุดที่กำหนดไว้ ให้จัดซื้อคืนเพื่อนำมาอบลดความชื้นได้

6. การปรับปรุงสภาพเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์จำหน่าย หมายความว่าถึง การลดความชื้น การทำความสะอาด คัดขนาด ตลอดจนคลุกยาเคมีเพื่อให้เมล็ดพันธุ์มีคุณภาพดี เหมาะแก่การเพาะปลูกและเก็บรักษา ในการปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ควรปฏิบัติตามความจำเป็น เช่น เมล็ดส่วนใดมีความชื้นสูงกว่ามาตรฐานที่กำหนดก็ให้ลดความชื้นเมล็ดส่วนนั้น ส่วนเมล็ดที่มีความชื้นต่ำอยู่ในมาตรฐานไม่จำเป็นต้องลดความชื้นอีก ในทำนองเดียวกันเมล็ดที่มีความสะอาดและขนาดสม่ำเสมออยู่แล้วก็ไม่จำเป็นต้องทำความสะอาดหรือคัดขนาดอีก เว้นแต่เมล็ดพันธุ์ดังกล่าวจะมีความงอกต่ำ ซึ่งอาจจะต้องคัดแยกเมล็ดคุณภาพต่ำบางส่วนออกไปเพื่อยกระดับความงอกให้สูงขึ้น การปรับปรุงสภาพเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์จำหน่าย พึงดำเนินการให้เมล็ดพันธุ์ที่ปรับปรุงแล้วได้มาตรฐานดังนี้ คือ

ชนิดพืช	เมล็ดพันธุ์สุทธิ ต่ำสุด (%)	เมล็ดอื่น ๆ สูงสุด (%)	สิ่งเจือปน สูงสุด (%)	ความชื้น สูงสุด (%)	ความงอก ต่ำสุด (%)
1. ข้าว	98	0.20	2	12	85
2. ข้าวโพด	98	0.20	2	12	85
3. ข้าวฟ่าง	97	0.20	3	12	80
4. ข้าวสาลี	98	0.20	2	12	85
5. ถั่วเขียว	98	0.30	2	12	85
6. ถั่วเหลือง	97	0.50	3	10	70
7. ถั่วลิสงทั้งฝัก	95	0.50	5	10	75
8. ฝ้าย	98	0.20	2	12	70
9. ปอ	98	0.20	2	11	80
10. งา	97	1.20	3	8	80
11. ถั่วหรั่ง	95	0.30	5	12	75

- หมายเหตุ 1. เมล็ดพันธุ์ข้าว ให้มีข้าวแดงปนได้ไม่เกิน 0.20%
2. เมล็ดพันธุ์ถั่วลิสง ให้มีเปอร์เซ็นต์กะเทาะไม่ต่ำกว่า 60%
3. เมล็ดพันธุ์งา ให้มีเมล็ดพันธุ์งาต่างสีปนได้ไม่เกิน 0.20%
เมล็ดพันธุ์งาต่างพันธุ์สีเดียวกันไม่เกิน 1.0% และเมล็ดพืชอื่น ๆ ไม่เกิน 0.20%
4. เมล็ดพันธุ์ถั่วหรั่ง ให้มีเปอร์เซ็นต์กะเทาะไม่ต่ำกว่า 68%
5. กรณีที่ต้องปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ถั่วเหลืองอย่างเร่งด่วนเพื่อจัดส่งเมล็ดพันธุ์ทันที โดยไม่มีการเก็บรักษา สามารถพิจารณาใช้มาตรฐานความชื้นสูงสุดของมาตรฐานเมล็ดพันธุ์จำหน่ายได้

7. เมล็ดพันธุ์จำหน่าย คือ เมล็ดพันธุ์ที่ผลิตขึ้นตามหลักวิชาการให้มีความบริสุทธิ์ตรงตามพันธุ์ และมีความงอกดีเหมาะแก่การใช้ในการเพาะปลูก เมล็ดพันธุ์ที่สำนักขยายเมล็ดพันธุ์พืช กรมส่งเสริมการเกษตรผลิตขึ้นจำหน่ายแก่ส่วนราชการ และเกษตรกรโดยทั่วไปจะต้องใช้มาตรฐานดังนี้ คือ

ชนิดพืช	เมล็ดพันธุ์สุทธิ ต่ำสุด (%)	เมล็ดอื่น ๆ สูงสุด (%)	สิ่งเจือปน สูงสุด (%)	ความชื้น สูงสุด (%)	ความงอก ต่ำสุด (%)
1. ข้าว	98	0.20	2	14	80
2. ข้าวโพด	98	0.20	2	13	75
3. ข้าวฟ่าง	97	0.20	3	13	75
4. ข้าวสาลี	98	0.20	2	14	80
5. ถั่วเขียว	98	0.30	2	13	75
6. ถั่วเหลือง	97	0.50	3	12	65
7. ถั่วลิสงทั้งฝัก	95	0.50	5	10	70
8. ฝ้าย	98	0.20	2	12	70
9. ปอ	98	0.20	2	11	70
10. งา	97	1.20	3	8	70
11. ถั่วหรั่ง	95	0.30	5	14	70

หมายเหตุ 1. เมล็ดพันธุ์ข้าว ให้มีข้าวแดงปนได้ไม่เกิน 0.20%

2. เมล็ดพันธุ์ถั่วลิสง ให้มีเปอร์เซ็นต์กะเทาะไม่ต่ำกว่า 60%

3. เมล็ดพันธุ์งา ให้มีเมล็ดพันธุ์งาต่างสีปนได้ไม่เกิน 0.20%

เมล็ดพันธุ์งาต่างพันธุ์เดียวกันไม่เกิน 1.0% และเมล็ดพืชอื่น ๆ ไม่เกิน 0.20%

4. เมล็ดถั่วหรั่ง ให้มีเปอร์เซ็นต์กะเทาะไม่ต่ำกว่า 68%

ทั้งนี้ โดยให้นิยามรายละเอียดมาตรฐานต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1. เมล็ดพันธุ์สุทธิ(% โดยน้ำหนัก) หมายถึง ปริมาณเมล็ดพันธุ์พืชพันธุ์ตามที่จะคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ของน้ำหนักทั้งหมด ตัวอย่างเช่น มีเมล็ดพันธุ์ถั่วเหลือง สจ 4 จำนวน 24.5 กิโลกรัม ปนอยู่กับสิ่งเจือปน เช่น ดิน หิน กรวด ทราาย และเมล็ดพืชอื่นหรือพันธุ์อื่น ๆ 0.5 กิโลกรัม แสดงว่ามีเมล็ดพันธุ์สุทธิ 98% โดยน้ำหนัก เป็นต้น

2. เมล็ดอื่น ๆ (% โดยน้ำหนัก) หมายถึง เมล็ดวัชพืช เมล็ดพืชชนิดอื่น ๆ และเมล็ดพืชพันธุ์อื่นอันมิใช่พืชพันธุ์ที่ระบุ เช่น เมล็ดหญ้า เมล็ดข้าว และเมล็ดถั่วเหลือง สจ 1 ซึ่งปะปนอยู่ในตัวอย่างเมล็ดพันธุ์ถั่วเหลือง สจ 4 เป็นต้น

3. สิ่งเจือปน (% โดยน้ำหนัก) หมายถึง ดิน หิน กรวด ททราย และสิ่งอื่น ๆ เช่น เศษใบ เศษกิ่งก้าน รวมทั้งเมล็ดแตกหักซึ่งมีขนาดเล็กกว่าครึ่งหนึ่งของเมล็ดเดิม และเมล็ดพืชตระกูลถั่วซึ่งเปลือกหุ้มเมล็ดหลุดออกไปทั้งหมด หรือใบเลี้ยงข้างใดข้างหนึ่งหายไป

4. ความชื้น หมายถึง ความชื้นซึ่งอยู่ในเมล็ดและคำนวณได้จากสูตรดังต่อไปนี้

$$\% \text{ ความชื้น} = \frac{(\text{น้ำหนักสด} - \text{น้ำหนักแห้ง})}{\text{น้ำหนักสด}} \times 100$$

5. ความงอก หมายถึง เปอร์เซ็นต์ของเมล็ดซึ่งเมื่อเพาะแล้ว งอกเป็นต้นอ่อนที่มีส่วนประกอบต่าง ๆ ครบบริบูรณ์ อันบ่งว่าต้นอ่อนดังกล่าวจะสามารถเจริญเติบโตไปเป็นต้นพืชที่ปกติได้ภายในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

6. เปอร์เซ็นต์กะเทาะ หมายถึง อัตราส่วนของน้ำหนักเมล็ดต่อน้ำหนักทั้งฝักซึ่งคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ และคำนวณได้จากสูตรดังต่อไปนี้

$$\% \text{ กะเทาะ} = \frac{\text{น้ำหนักเมล็ด}}{\text{น้ำหนักทั้งฝัก}} \times 100$$

7. ตามมาตรฐานนี้ น้ำหนักปุ๋ยฝ้ายซึ่งติดอยู่กับเมล็ดที่ซื้อคืนจากแปลงขยายพันธุ์นับเป็นน้ำหนักทั้งเมล็ด

8. ตามมาตรฐานนี้ น้ำหนักเปลือกถั่วลิสงซึ่งมีเมล็ดอยู่ภายในนับเป็นน้ำหนักเมล็ดยกเว้นในการคำนวณหาเปอร์เซ็นต์กะเทาะซึ่งกำหนดให้ "น้ำหนักเมล็ด" หมายถึง น้ำหนักเมล็ดซึ่งได้กะเทาะเปลือกแล้ว

ทั้งนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 11 พฤศจิกายน พ.ศ. 2545

(ลงนาม) ขวาลวุฑฒ ไชยนุวัตติ

(นายขวาลวุฑฒ ไชยนุวัตติ)

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ รักษาราชการแทน

สำเนาถูกต้อง

อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร

พวงทอง ยินอัศวพรรณ

(นางพวงทอง ยินอัศวพรรณ)

นักวิชาการเกษตร 7 ว